

1. Volená zastupitelstva, volební účast

1.1 Volená zastupitelstva

Počet volených zastupitelstev se v jednotlivých letech lišil v návaznosti na vznik a zánik obcí (odtržení části obce od mateřské obce nebo naopak sloučení dvou či více obcí pod jeden obecní úřad). Ve sledovaných letech počet volených zastupitelstev rostl, což svědčí o snaze obcí o co největší samostatnost. Stejně tak se vyčleňovaly i městské části nebo obvody, čímž se jejich počet rovněž zvyšoval.

Počet obcí, ve kterých nebylo v řádných volbách zvoleno zastupitelstvo, od roku 1994 klesal. Důvodem nezvolení bylo téměř výhradně to, že se obcím nepodařilo sestavit a zaregistrovat ani jednu kandidátní listinu, nebo počet již zaregistrovaných kandidátů v důsledku odvolání nebo odstoupení klesl pod zákonem stanovený minimální počet volených členů zastupitelstva.

Tab. A 1 Volená zastupitelstva

Ukazatel	1990	1994	1998	2002	2006
a) Zastupitelstva obcí a měst					
Počet obcí, ve kterých bylo zvoleno zastupitelstvo	5 690	6 130	6 184	6 207	6 225
- z nich počet obcí členěných na volební obvody	.	6	3	3	2
- v nich počet volebních obvodů	.	20	18	12	7
Počet obcí, kde volby neproběhly	59	96	53	41	19
Počet OVK, které zaslaly výsledky	14 776	14 639	14 717	14 702	14 734
Počet zvolených členů zastupitelstva	66 551	59 754	59 986	60 001	59 907
b) Zastupitelstva městských částí a obvodů (MČO)					
Počet MČO, ve kterých bylo zvoleno zastupitelstvo	127	132	134	137	140
- z nich počet MČO členěných na volební obvody	.	12	10	7	6
- v nich počet volebních obvodů	.	44	44	25	21
Počet MČO, kde volby neproběhly	-	1	-	-	-
Počet OVK, které zaslaly výsledky	2 070	2 063	2 096	2 157	2 165
Počet zvolených členů zastupitelstva	2 868	2 406	2 426	2 493	2 519

Průměrný počet členů zastupitelstva v obcích a městech činil v roce 1990 téměř 12 osob. V roce 1994 tento počet klesl na necelých 10 členů. I přes zvýšení počtu obcí se snížil celkový počet zastupitelů v uvedeném období téměř o 7 tisíc. Příčinou bylo nejen snížení minimálního počtu členů zastupitelstva na 5 a maximálního na 55 podle nového volebního zákona, ale i přesuny v počtu zastupitelstev s 10 až 25 členy do méně početných zastupitelstev. Zatímco v roce 1990 tvořila devítičlenná a menší zastupitelstva přibližně polovinu všech zastupitelstev, v následujících volbách to bylo již více než 70 %. Naproti tomu o 20 procentních bodů byl v roce 1994 nižší podíl zastupitelstev s 10 až 25 členy. V následujících volebních obdobích již k větším změnám ve velikosti zastupitelstev nedocházelo, průměrný počet zastupitelů na jednu obec jen mírně klesal.

V obcích zaujímal nejvyšší podíl zastupitelstva šesti až sedmičlenná, resp. sedmičlenná, neboť 6 členů zastupitelstva bylo spíše výjimkou. Kromě roku 1990 mělo téměř 80 % zastupitelstev obcí a měst méně než 15 členů. U městských částí a obvodů naopak cca dvě třetiny zastupitelstev bylo 15 a více členných.

Tab. A 2 Zastupitelstva podle počtu jejich členů

v %

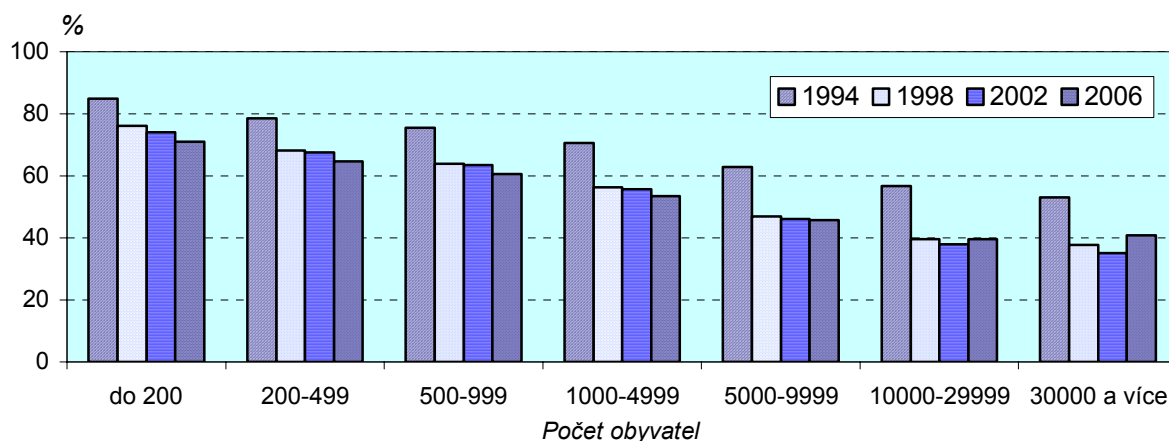
Počet členů zastupitelstva	Zastupitelstva obcí a měst					Zastupitelstva městských částí a obvodů				
	1990	1994	1998	2002	2006	1990	1994	1998	2002	2006
5	x	7,7	6,9	6,8	6,9	x	0,8	2,2	1,5	0,7
6 až 7	24,1	37,1	40,4	41,9	42,5	.	12,1	9,0	10,9	11,4
8 až 9	26,1	27,0	25,4	24,3	24,0	.	10,6	11,9	10,9	14,3
10 až 11	14,6	6,2	5,6	5,6	5,6	.	9,8	10,4	8,0	5,7
12 až 14	4,2	1,2	0,9	0,9	0,9	.	-	-	0,7	1,4
5 až 14 úhrnem	69,1	79,3	79,3	79,5	79,8	.	33,3	33,6	32,1	33,6
15 až 25	28,2	19,7	19,7	19,4	19,1	.	45,5	44,8	47,4	47,1
26 až 35	2,2	0,7	0,7	0,8	0,8	.	13,6	14,2	13,9	12,1
36 a více	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	.	7,6	7,5	6,6	7,1
15 a více úhrnem	30,9	20,7	20,7	20,5	20,2	.	66,7	66,4	67,9	66,4
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	100,0	100,0	100,0	100,0

1.2 Volební účast

Nejvyšší volební účast byla v prvních řádných volbách v roce 1990, kdy se voleb do zastupitelstev obcí a měst zúčastnily téměř tři čtvrtiny oprávněných voličů. V následujících volbách poklesla volební účast o více než 10 procentních bodů. V roce 1998 byl zaznamenán pokles o dalších 16 procentních bodů na necelých 47 %. Kolem této hodnoty se volební účast pohybovala i v následujících volbách. Pozitivní je skutečnost zvýšení volební účasti v roce 2006 proti předchozím volbám, a to zejména v městských částech a městských obvodech, čímž se snížil rozdíl účasti ve volbách mezi oběma typy zastupitelstev z přibližně 10 procentních bodů na 7.

Tab. A 3 Účast voličů na volbách

Ukazatel	1990	1994	1998	2002	2006
a) Zastupitelstva obcí a měst					
Počet zapsaných voličů	7 468 498	7 788 145	8 093 016	8 229 264	8 325 892
Účast na volbách - osoby	5 493 009	4 849 049	3 782 568	3 745 031	3 861 785
Účast na volbách - %	73,6	62,3	46,7	45,51	46,4
b) Zastupitelstva městských částí a městských obvodů					
Počet zapsaných voličů	1 697 158	1 779 550	1 821 717	1 857 358	1 842 015
Účast na volbách - osoby	1 096 532	956 435	680 872	631 047	729 893
Účast na volbách - %	64,6	53,7	37,4	34,0	39,6

Graf č. 1 Volební účast podle počtu obyvatel v obci

Nejvíce se voleb zúčastňují obyvatelé malých obcí do 200 obyvatel, ve kterých i přes trvalý pokles neklesla účast v žádných volbách pod 70 %. Jak je patrné z uvedeného grafu, s růstem velikosti obce volební účast klesá. K příznivé změně došlo v roce 2006, kdy ve městech nad 10 000 obyvatel přišlo více lidí k volbám než v letech 2002 i 1998. V menších obcích však pokles volební účasti stále pokračoval.